

KİŞİ KAVRAMI VE ÇEŞİTLERİ

Yrd. Doç. Dr. Ömer Ergün*

ÖZET

Bu çalışmada Medeni Hukukun temel kavramlarından olan, kişi ve tüzel kişi kavramları ilk ortaya çıkışı ve geçirdiği evrimler ile incelenmeye çalışılmıştır. Hukuk düzenince bir zorunluluk sonucu kullanılmaya başlayan soyut hukuk kavramlarından olan tüzel kişilik kavramı, özellikle Medeni Hukuk tüzel kişileri bu çalışmada incelenmiştir.

ANAHTAR KELİMELER

Kişi, Kişilik, Gerçek Kişi, Tüzel Kişi, dernek, vakıf

ABSTRACT

In this study, the concepts of civil and legal persons, which are the basic concepts of Civil Law, were tried to be examined with the first emergence and evolution. The concept of legal personality, which is a concept of abstract law

---

*Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk ABD Öğretim Üyesi

that has begun to be used as a necessity in legal order, has been studied in this study, especially Civil Legal entities

KEYWORDS

Person, Personality, Real Person, Legal Person, association, foundation

GİRİŞ

Kişi kavramı günümüzdeki kullanılış biçimine gelinceye kadar birçok evrim geçirmiş, ilk kullanıldığı anlamdan farklı olarak yeni bir anlam kazanmıştır. Zaman içerisinde özellikle insanların toplumsal bir varlık olmaları nedeniyle, insan topluluklarının oluşması, daha sonraları insanların toplu halde yerleşik bir düzende yaşamaları sonucunda, toplum içerisinde soyut hukuk kavramlarına ihtiyaç duyulmuştur. Nitekim bu soyut hukuk kavramlarından biride, kişi kavramının çeşitlerini ifade ederken kullandığımız tüzel kişilik kavramıdır. Bu çalışmamızda öncelikle kişi kavramını inceledikten sonra, toplumsal yaşamın zorunluluğundan dolayı, hukuk düzenince tanınan tüzel kişileri ortaya çıkaran nedenleri belirlemeye çalışacağız. Ancak bu çalışmada sadece Medeni Hukuk tüzel kişileri değerlendirilecektir.

A. KAVRAM

Kişi kavramı etimolojik olarak incelendiğinde, insan, kimse, şahıs, eş, koca, erkek, bir eserde (oyun, roman, hikâye) yer alan kimse, çekimli fiillerde

ve zamirlerde konuşan, dinleyen, sözü edilen varlık, şahıs¹, insan ve dünyadaki en baskın canlı türü² olarak ta, tanımlanmaktadır.

Birçok yabancı dilde, kişi sözcüğünün karşılığı olarak, Latincedeki ‘persona’ sözcüğü esas alınarak türetilmiş kelimeler kullanılmaktadır. Örneğin, Fransızca da personne, Almandada person, İtalyanca ise, persona olarak ifade edilmektedir.

Latince Persona sözcüğü, maske anlamına gelmektedir. Roma da oyuncular sahneye çıkarken, özellikle yüzlerine temsil ettikleri tiplerin maskelerini geçirmekteydiler. Yalnız bu maskeler her rol için değişmez bir biçimde saptanmış idi. Önceleri rol yapmayı anlatmaya yarayan bu kelime daha sonraları hayatta oynanan rolü anlatmak için kullanılarak, kişi sözcüğü değişikliğe uğramış ve bu günkü anlamını kazanmıştır.³

Eski Medeni Kanunda (EMK), kişi terimi yerine şahıs terimi kullanılmaktaydı. Şahıs da köken itibariyle Arapça kökenli bir kelimedir. Kelimenin kökenine inildiğinde, belirgin, tanınır hale gelme, yükselme, görünür olma, gitme seyahat etme, bir halden bir hale geçme anlamlarına gelmektedir.

Şahıs teriminin Latincedeki ‘persona’ kelimesine anlam olarak yakınlaştırmak amacıyla kullanılan, bir kişiliği oynamak, bir rolü somutlaştırmak, görünür kılmak anlamları da vardır. Nitekim Arapçada bir rolü oynayana “muşahhis” denmektedir⁴.

---

¹ Özcan Hüseyin, **Ansiklopedik Hukuk Sözlüğü**, 7.baskı, Alfa Yay. , İstanbul 1993,Kişi m. ;<http://www.tdk.gov.tr/TR/SozBul.aspx?F6E10F8892433CFFAAAF6AA849816B2EF05A79F75456Kelime=gercek%20kişi>,Erişim Tarihi, 12.12.2016

² <http://tr.wikipedia.org/wiki/Ki%C5%9Fi> Erişim Tarihi, 12.12.2006

³ İmre Zahit, **Medeni Hukuka Giriş**, Yenilenmiş üçüncü baskı, Fakülteler Matbaası, İstanbul 1980, s. 347; Hatemi Hüseyin, **Kişiler Hukuku Dersleri**, Filiz Kitabevi, İstanbul 1992, s. 17 (Bundan sonraki atıflarda, Hatemi, kişiler... s. , şeklinde kullanılacaktır)

⁴ Hatemi, kişiler... s. 16

Latince de, batı dillerinde ve Arapçadaki, "bir karakteri canlandıran, oynayan, belirgin kılan" anlamına gelen şahıs(kişi) terimi, daha sonraları bir değişim geçirerek, Arapçada muşahhis, Latince de persona olarak ifade edilen kişi anlamında kullanılmaya başlanmıştır⁵.

Doğal Hukuka göre her insan kişidir. İnsanlar arasında kişi olma bakımından herhangi bir ayırım yapılmamıştır. Tarihi süreç içerisinde, insanların bir bölümünün eşit hak ehliyetine sahip kişiler konumundan çıkarılarak, "köle" durumuna indirgenmesine rağmen, günümüz toplumlarında bu duruma artık pek rastlanılmamaktadır⁶.

B-KİŞİ VE KİŞİLİK KAVRAMLARI

Günümüzde ise, hukuksal anlamda hak ehliyetine sahip olan varlıklara kişi denmektedir. Doğal olarak kişi denince, akla gelen insandır. İnsan hukukun

---

⁵ Hatemi, kişiler... s. 17; Serozan Rona, **Tüzel Kişiler Özellikle: Dernekler ve Vakıflar**, 2.bası, Filiz Kitapevi, İstanbul 1994, s. 14

⁶ Hatemi, kişiler... s. 13 vd. : Hatemi Hüseyin, **Gerçek Kişiler Hukuku (Kısa Ders Kitabı)**, Vedat Kitapçılık İstanbul 2005 (Bundan sonraki atıflarda Hatemi, Kısa Ders... s. Biçiminde atıf yapılacaktır) s. 1; Saymen Ferit H.-Köprülü Bülent, **Medeni Hukuk Dersleri**, C. 1, İktisadi ve Ticari İlimler Yüksek Okulu Yay. , İstanbul 1964, s. 111; Eflatun'a Göre, kişisel kapasite ve fonksiyonlardaki farklılık ruhlardaki farklılıktan kaynaklanır. İdeal toplumun altın ve gümüş ruhla doğan koruyucuları, doğuştan gelen bu ruhsal özellikleri nedeniyle yönetici olmayı hak etmektedirler, köleler ise akıllı değildirler ve akılları ile hareket edemeyenlerin, akıllı olanlara uymaları gerekir. Bu durum onların aleyhine değil yararınadır, diyerek toplumda yaşayan herkesin kişi olamayacağını ifade etmek istemiştir. Aristo'ya göre ise, kadınlar ve köleler daha aşağı akıl sahibidirler, herhangi bir politika oluşturamayacakları gibi, anlamlı bir davranışta da bulunamaz. Kölenin ise, canlı bir üretim aracı olup, özgür kişi ile hayvan arasında bir yere sahip olduğunu ileri sürerek, kadınların ve kölelerin kişi olmadığını ileri sürmüştür. Bkz. Gürkan Ülker, **"Kişilik Kavramının Evrimi"**, Hamide Topçuoğlu'na Armağan, AÜHF Yayın no.498, Ankara 1995, s. 46

öznesidir. Hukuk varlığını ancak kişilerle sürdürebilir. Çünkü hukuk kurallarınca düzenlenen hak ve yükümlülüklerin öznesi insandır⁷.

Bununla birlikte kişi kavramıyla birlikte değerlendirilen diğer bir kavram da kişilik kavramıdır. Bu kavramların ortaya çıkması açısından kişi kavramı daha eskilere dayanmakla birlikte, kişilik kavramı ise, yakın tarihte ortaya çıkmıştır⁸. Kişi kavramı, hak ve borçlara ehil olabilmeyi ifade etmektedir. Kişilik kavramı ise, kişi kavramını da içine alan ve kişinin kişisel değerlerinden oluşan bir bütün olarak anlaşılır. Yani kişinin maddi bedensel değerlerinden olan yaşam ve sağlığı, yine manevi değerlerinden onuru, saygınlığı, özgürlüğü, ayrıca mesleki ve ticari manevi değerleri ticari onur ve saygınlığı gibi, değerlerin tümü kişilik kavramını oluşturmaktadır⁹. Bir başka ifade biçimiyle kişilik, hukukun korunmaya değer

---

⁷ Hatemi, Kısa ders... s. 1; Akipek Jale G.- Akıntürk Turgut, **Türk Medeni Hukuku Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku**, C. 1, Yenilenmiş 5.bası, Beta Yay. , İstanbul 2004, s. 241; Saymen, Köprülü, a.g.e. s. 111; Schwarz Andreas B. (Türkçeye Çeviren, Hıfzı Veldet), **Medeni Hukuk Dersleri**, Marifet Matbaası, İstanbul 1935, s. 141; Dural Mustafa, **Türk Medeni Hukukunda Gerçek Kişiler**, Filiz Kitabevi, 4.bası, İstanbul-1995 (Bundan sonraki Atıflarda, Dural, Gerçek Kişiler, s... biçiminde olacaktır.) s. 5; Kimi yazarlarımız, kişi kavramının da (özellikle 'hukuki kişilik')biçimsel ve soyut bir varsayım olduğunu bir kurgudan ibaret olduğunu ileri sürmektedir. Bu anlamda kişi kavramının devletin bir soyutlamasından ibaret olduğu ifade edilmektedir. Bu konuda daha geniş bilgi için bkz. Serozan, a.g.e. s. 13

⁸ Gürkan, a.g.m. s. 40; Kişilik kavramının Roma Hukukundaki geçirmiş olduğu evrelere ilişkin olarak sistematik bir değerlendirme için bkz. Helvacı Serap, **Türk ve İsviçre Hukuklarında Kişilik Hakkını Koruyucu Davalar**, Beta Yay., İstanbul 2001, s. 3 vd.

⁹ Zevkliler Aydın, **Medeni Hukuk, Giriş ve Başlangıç Hükümleri, Kişiler Hukuku, Aile Hukuku, Savaş Yay.**, 4.basım, Ankara 1995, s. 373; Saymen-Köprülü, a.g.e. s. 112; Dural, Gerçek Kişiler, s. 6; Arpacı Abdulkadir, **Kişiler Hukuku (Gerçek Kişiler)**, 2. Bası, Beta Yay. , İstanbul 2000, s. 2; Şener Esat, **Kişinin (Şahsın) Hukuku, Dernekler ve Vakıflar Hukuku**, Seçkin Yayınevi, İstanbul 1997, s. 74 ; Gürkan, a.g.m. s. 41

bulduğu hukuksal, bedensel ve manevi nitelikteki varlıkların tümü olarak anlaşılmaktadır.¹⁰

Ayrıca kişilik kavramının iki yönü vardır, bir yönü, kişinin aktif yönü, yani haklara sahip olabilmeyi ifade eder, ikinci yönü ise, pasif yönünü, yani borçlanabilme gücünü ifade etmektedir¹¹.

C. ÇEŞİTLERİ

Hukuk kurallarınca haklara ve borçlara ehil olma gücü tanınmış varlıklara kişi denmektedir. Dolayısıyla kişi kavramı hukuksal bir kavramdır. Bunun içindir ki, hangi varlıkların kişi olarak tanınacağını da hukuk düzeni belirlemektedir. Bu açıdan bakıldığında, Hukuk düzenince kişiler, gerçek kişiler ve tüzel kişiler olmak üzere iki bölümde incelenmektedir¹².

Ancak bu ayrıma gitmenin bir hukuksal zorunluluktan kaynaklandığı da ifade edilmektedir. Hukuk alanının öznesi insandır. Ancak bu durum insanın doğal olarak yaşadığı dönemler için yeterli olmakla birlikte, yerleşik düzene geçilmesi ile birlikte, ihtiyaçların artması ve bu ihtiyaçların karşılanmasındaki zorluk nedeniyle, insanlar arasındaki hukuksal ilişkiler günlük ihtiyaçları karşılamaz oldukça, yani işler trampa düzeyini aştıkça, soyut hukuk kavramlarını zorunlu kılan bir gelişim sürecine ve arayışlarına gidilmiştir. İşte gerçek kişi ve tüzel kişi ayrımı bu zorunluluğunun bir sonucu olarak kabul edilmiştir.¹³

1. Gerçek Kişiler

---

¹⁰ Dural, Gerçek Kişiler, s. 6–7; Ataay Aytekin, **Medeni Hukukun Genel Teorisi**, Fakülteler Matbaası, 3.bası, İstanbul 1980, s. 254; İmre, a.g.e., s. 328; Zevkliler, Medeni Hukuk, 373

¹¹ Akıntürk, a.g.e., s. 242

¹² Akıntürk, a.g.e. , s. 243; Schwarz, a.g.e. s. 141; Dural, Gerçek Kişiler, s. 5; Zevkliler, a.g.e. , s. 167

¹³ Hatemi, Kişiler... , s. 14; Dural, Gerçek Kişiler, s. 6

Gerçek kişi hak ehliyetine sahip olan kimseleri ifade etmektedir. Ancak tarihin her devrinde, her insana hak ehliyeti tanınmamış ve insanlar arasında doğal olarak farklılıklar oluşmuştur. Örneğin, köleler insan olmalarına rağmen hak ehliyetine sahip değillerdi dolayısıyla hakkın sadece konusunu oluşturmaktaydılar, hatta eşya olarak algılanmaktaydılar, dolayısıyla sahibi, efendisi kölesini, satabilir, kiralayabilir, hatta öldürebilirdi¹⁴.

Bunun dışında yakın zamanlara kadar, insan olmasına rağmen, hukuk düzenlerinde kişi sayılmayan varlıkların olduğuna da rastlanmaktadır. Özellikle Almanya da Nasyonal Sosyalizmin egemen olduğu dönemlerde, belirli ırk ve soydan gelmeyenlere kişilik ya tanınmamış veya sınırlı tanınmıştır¹⁵.

Modern hukuk sistemlerinde, bütün insanlar eşit bir biçimde hak ehliyetine sahiptirler. Onların cinsiyetlerinin, fiziksel yapılarının, renklerinin, hak ehliyeti üzerinde herhangi bir etkisi olmadığı gibi, kölelik te artık tarihe karışmıştır. Gerek Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannameyle (m 4), gerekse de İnsan Hakları ve Temel Özgürlükleri Korumaya Dair Avrupa Sözleşmesi (m 4) ile kölelik yasaklanmıştır¹⁶.

Bu anlamda gerçek kişilerden kasıt insandır. İnsanlar hak süjesidir, yani bugünkü modern hukuk sistemlerine göre, her insan vatandaş-yabancı, kadın-erkek, yaşlı-genç, sağlıklı-özürlü farkı gözetilmeksizin, hukukun önünde eşittir

---

¹⁴ Umur Ziya, **Roma Hukuku**, Beta Yay. , İstanbul 1987, s. 155; Arpacı Abdulkadir, **Kişiler Hukuku (Gerçek Kişiler)**, 2. Bası, Beta Yay. , İstanbul 2000

, s. 2; Schwarz, a.g.e. , s. 141

¹⁵ Özsunay Ergun, **Gerçek Kişilerin Hukuki Durumu**, Der Yay. 5.basım, İstanbul 1982, s. 99

¹⁶ Sözleşmelerin Metni için bkz., <http://www.inhakbb.adalet.gov.tr/uluslarmetin.htm> Erişim Tarihi,15.06.2007

ve her insan haklara ve borçlara ehildir¹⁷. Nitekim Medeni Kanunun (MK), 8.maddesinde, “Her insanın hak ehliyeti vardır” diyerek bu durum anlatılmaya çalışılmıştır. Ayrıca ikinci fıkrada ise “...bütün insanlar hukuk düzenin sınırları içerisinde haklara ve borçlara ehil olmada eşittirler” diyerek, gerçek kişiler arasında herhangi bir ayrımın yapılmadığı özellikle belirtilmiş ve eşitliğe vurgu yapılmıştır¹⁸.

Dikkat çeken bir durum, MK m. 8, birinci fıkrada “her insanın”, ikinci fıkrada yine “bütün insanlar” diyerek, yani insan sözcüğüne vurgu yaparak, canlılar içerisinde yalnızca, insanların hukuk düzenince kişi olarak kabul edildikleri belirtilmektedir¹⁹.

Bu durum uluslararası belgelerde de ifade edilmektedir. Örneğin, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannameğine göre (İHEB), bütün insanlar, özgür, onur ve haklar bakımından eşit doğarlar (m. 1). Yine, “Herkes, ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal veya başka bir görüş ulusal veya sosyal köken, mülkiyet, doğuş veya herhangi başka bir ayrım gözetmeksizin bu bildirge ile ilan olunan bütün haklardan ve bütün özgürlüklerden yararlanabilir.” (m. 2) . Ayrıca bu bildirge de ”Hiç kimse kölelik veya kulluk altında bulundurulamaz, kölelik ve köle ticareti her türlü biçimde yasaktır “(m. 4) denilerek kölelik yasaklanmıştır. Bununla birlikte “Herkesin her nerede olursa olsun hukuksal kişiliğinin tanınması

---

¹⁷Krş. Bigler-Eggenberger, **Margrith Basler, Kommentar zum Schweizerischen Privatrecht**, ZGB I Art. 1 – 456, 2. Aufl. Basel 2002, Nr. 2 vd (BaslerKomm, Bigler-Eggenberger); Bucher, A. : **Natürliche Personen und Persönlichkeitsschutz**, 3. Aufl. Basel 1999, Nr. 22a; Bucher, Berner **Kommentar zum Schweizerischen Privatrecht**, Art. 11, Nr. 18 vd. ; Brückner, Christian: **Das Personenrecht des ZGB**, Zürich 2000, Nr. 6 vd. ; BGE 116 II 351.

¹⁸ Akıntürk, a.g.e. , s. 249; Özsunay, Gerçek Kişiler... s. 10

¹⁹ Akıntürk, a.g.e., s. 249, Jürgen Baumann, **Einführung in die Rechtswissenschaft**, C.H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung, München, 1984, s. 116.

hakkı vardır.” (m. 6) ifadesiyle her insanın hak ehliyetine sahip olduğu ve hukuk karşısında kişi olarak görüldüğü belirtilmektedir²⁰.

Gerçek kişiler deyimi, İsviçre MK'nun Fransızca metnindeki, personnes physiques, fizik kişiler, Almanca metnindeki, natürlishe personen, doğal kişiler deyimlerini karşılamaktadır²¹.

2. Tüzel Kişiler

Tüzel kişi kavramı insanların yerleşik düzene geçmeleri ile ortaya çıkan hukuksal bir kavramdır. Tüzel kişilik kavramının ortaya çıkması için, toplum yapısının belirli bir aşamaya gelmiş olması, sürekli bir amaca hizmet ve bu amaç için birleşme düşüncesinin doğması ve bu amaca daha iyi hizmet edilebilmesi için, gerçek kişilerden bağımsız olarak hak ehliyetini haiz bir varlığa gerek vardır²². İnsanın ideal veya ortak amaçlarını gerçekleştirmek için veya bir arada yaşamının sonucu olarak ortaya çıkan çeşitli gereksinimleri karşılayabilmek için, insanların ekonomik güçlerini, fiziksel motivasyonunu bir araya getirmeleri ile tüzel kişi kavramı oluşmuştur²³. Yani gerçek kişiler ortak bir amacı gerçekleştirmek için bir araya gelerek, o amaca hizmet etmek için mal varlıklarının belirli bir kısmını özgülemek isteyebilirler. Bu durum da eğer amaç süreklilik taşıyorsa ve bu amacı gerçekleştirmek bir kişinin ömrünü ve ekonomik sınırlarını aşıyorsa, bu “amaca” hizmet için özel bir örgütlenme gerekmektedir. Ortak amacı daha iyi gerçekleştirebilmek için, ortak amacı gerçekleştirmek

---

²⁰ Sözleşmelerin Metni için bakınız, <http://www.inhakbb.adalet.gov.tr/uluslarmetin.htm> Erişim Tarihi, 15.06.2007

²¹ Özsunay, Gerçek Kişiler, a.g.e., s. 9

²² Hatemi, Kişiler..., s. 14; Tüzel kişiliğin doğumuna neden olan etkenler için daha geniş bilgi için bkz. Hatemi Hüseyin, **Medeni Hukuk Tüzel Kişileri**, İÜHF Yay., İstanbul, 1979 (Bundan sonraki atıflarda Hatemi, Tüzel Kişiler... s. Biçiminde atıf yapılacaktır), s. 6 vd.

²³ Deschenaux H.-Tercier P.-Steinauer P.H., **Personnes Morales Du Code Civil**, Fribourg 1981, s. 4; Dural, a.g.e., s. 6

isteyen kimselerle hukuksal ilişki kuracak üçüncü kişilere de güven verilmelidir. Bu anlamda karşısında gerçek kişilerin varlığından bağımsız, aynı zamanda sorumlu bir hukuksal varlık olduğunu, onu izleyebileceğini, gerektiğinde kovuşturabileceğini, alacağını tahsil edebileceğini, eğer üçüncü kişiler bilirse, amaca hizmet daha da kolaylaşmaktadır²⁴. İşte bunlardan dolayıdır ki, toplumsal ilişkilerin yoğunlaşması, karmaşık ve süreklilik arz eden ilişkilerin artması ile soyut hukuk kavramlarına gereksinim duyulmuştur. İşte bu gereksinim sonucunda hukukun, hak öznesi olan insanların yanında (gerçek kişiler), gerçek kişilerin sürekli ve ideal amaçlara hizmet etmek üzere, bir araya gelerek oluşturdukları kişi toplulukları ve mallarının sürekli amaca özgülenererek nasıl yönetileceği belirtilen mal topluluğuna, bunları ifade etmek üzere hukuk düzenince tüzel kişi kavramı kullanılmıştır²⁵. Kimi yazarlar tarafından tüzel kişiden kastın “insandan gayri olan şahıslar” olduğu ifade edilmektedir²⁶.

Yani tüzel kişiler, kendilerine başlı başına kişilik tanınmış, belirli bir ortak amaca yönelmiş kişi ya da mal topluluklarıdır denilebilir. Burada kişilik yine, tüzel kişiliği oluşturan kişilere değil, tüzel kişiliği oluşturan bireylerin kişiliklerinin dışında, topluluğa tüzel kişilik tanınmıştır.²⁷ Tüzel kişilik hukuk tarafından tanınan, verilen bir kişiliktir. Yani, doğal bir kişilik olmayıp hukuk

---

²⁴ Hatemi, Tüzel Kişileri s. 5–6; Schwarz, a.g.e. s. 144

²⁵ Hatemi, Kişiler... , s. 15; Oğuzman Kemal, Seliçi Seliçi, Oktay Özdemir Saibe, **Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler)**, Filiz Kitapevi 8.bası, İstanbul 2005, s. 87; Medicus Dieter, **Allgemeiner Teil des BGB**, C.F. Müller Verlag, 9. Auflage, Heidelberg, 2006, s. 426 ; Schwarz, a.g.e. s. 143

²⁶ Schwarz, a.g.e. s. 143

²⁷ Larenz, Karl; Wolf, Manfred: **Allgemeiner Teil des Bürgerlichen Rechts**, 8. Aufl., München 1997, s. 165.

tarafından oluşturulan bir kişiliktir. Bundan dolayıdır ki, Fransızca da *personne juridique* veya *personne morale* olarak ifade edilmektedir²⁸.

Tüzel kişi ile gerçek kişi arasında hakkın süjesi olma bakımından bir farklılık yoktur. Ancak hak sahibi olma ve borca ehil olma bakımından, kapsam olarak bir fark vardır²⁹. Eski Medeni Kanununda, hakiki şahıslar ve hükmi şahıslar³⁰ olarak kullanılmaktaydı. Günümüzde ise, gerçek kişi ve tüzel kişi terimleri yerleşmiştir.

---

²⁸ Özsunay, Gerçek Kişiler, a.g.e. s. 4; Zevkliler, a.g.e. , s. 169; Weick/STAUDINGER KOMMENTAR, Einl. Zu §§ 21 ff, s. 4.

²⁹ Dural, a.g.e. , s. 6 ; Zevkliler, a.g.e. , s. 170

³⁰ Hatemi, Kişiler... , s. 20

KAYNAKÇA

AKİPEK, Jale G./AKINTÜRK, Turgut, Türk Medeni Hukuku Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku, C. 1, Yenilenmiş 5.bası, Beta Yay. , İstanbul 2004.

ARPACI, Abdulkadir, Kişiler Hukuku (Gerçek Kişiler), 2. Bası, Beta Yay. , İstanbul 2000.

ATAAY, Aytekin, Medeni Hukukun Genel Teorisi, Fakülteler Matbaası, 3.bası, İstanbul 1980.

BİGLER-Eggenberger, Margrith Basler, Kommentar zum Schweizerischen Privatrecht, ZGB I Art. 1 – 456, 2. Aufl. Basel 2002, Nr. 2 vd (BaslerKomm, Bigler-Eggenberger).

BUCHER, A.: Natürliche Personen und Persönlichkeitsschutz, 3. Aufl. Basel 1999.

BUCHER, Berner Kommentar zum Schweizerischen Privatrecht, Art. 11, Nr. 18 vd.

BRÜCKNER, Christian: Das Personenrecht des ZGB, Zürich 2000, Nr. 6 vd.; BGE 116 II 351.

DESCHENAX, H.-Tercier P.-Steinuer P.H. , Personnes Morales Du Code Civil, Fribourg 1981.

DURAL, Mustafa, Türk Medeni Hukukunda Gerçek Kişiler, Filiz Kitabevi, 4.bası, İstanbul–1995.

HATEMİ, Hüseyin, Kişiler Hukuku Dersleri, Filiz Kitabevi, İstanbul 1992.

HATEMİ, Hüseyin, Gerçek Kişiler Hukuku (Kısa Ders Kitabı), Vedat Kitapçılık İstanbul 2005.

HATEMİ, Hüseyin, Medeni Hukuk Tüzel Kişileri , İÜHF Yay. , İstanbul, 1979.

HELVACI, Serap, Türk ve İsviçre Hukuklarında Kişilik Hakkını Koruyucu Davalar, Beta, İstanbul.

GÜRKAN, Ülker, “Kişilik Kavramının Evrimi”, Hamide Topçuoğlu’na Armağan, AÜHF Yayın no.498, Ankara 1995.

İMRE, Zahit, Medeni Hukuka Giriş, Yenilenmiş üçüncü baskı, Fakülteler Matbaası, İstanbul 1980.

JÜRGEN, Baumann, Einführung in die Rechtswissenschaft, C.H. Beck’sche Verlagsbuchhandlung, München, 1984.

OĞUZMAN, Kemal/ SELİÇİ, Özer/ ÖZDEMİR, Saibe Oktay, Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler), Filiz Kitapevi 8.bası, İstanbul 2005.

LARENZ, Karl; Wolf, Manfred: Allgemeiner Teil des Bürgerlichen Rechts, 8. Aufl., München 1997.

MEDİCUS, Dieter, Allgemeiner Teil des BGB, C.F. Müller Verlag, 9. Auflage, Heidelberg, 2006.

ÖZSUNAY, Ergun, Gerçek Kişilerin Hukuki Durumu, Der Yay. 5.basım, İstanbul 1982.

ÖZCAN, Hüseyin, Ansiklopedik Hukuk Sözlüğü, 7.baskı, Alfa Yay. , İstanbul 1993.

SEROZAN, Rona, Tüzel Kişiler Özellikle: Dernekler ve Vakıflar, 2.bası, Filiz Kitapevi, İstanbul 1994.

SAMEN, Ferit H./KÖPRÜLÜ Bülent, Medeni Hukuk Dersleri, C. 1, İktisadi ve Ticari İlimler Yüksek Okulu Yay. , İstanbul 1964.

SCHWARZ, Andreas B. (Türkçeye Çeviren, Hıfzı Veldet), Medeni Hukuk Dersleri, Marifet Matbaası, İstanbul-1935.

2001.

ŞENER, Esat, Kişinin (Şahsın) Hukuku, Dernekler ve Vakıflar Hukuku, Seçkin Yayınevi, İstanbul 1997.

UMUR, Ziya, Roma Hukuku, Beta Yay. , İstanbul 1987.

WEICK/STAUDINGER KOMMENTAR, Einl. Zu §§ 21.

ZEVKLİLER, Aydın, Medeni Hukuk, Giriş ve Başlangıç Hükümleri, Kişiler Hukuku, Aile Hukuku, Savaş Yay. , 4.basım, Ankara 1995.

<http://www.tdk.gov.tr/TR/SozBul.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EF05A79F75456>Kelime=gerçek%20kişi,Erişim Tarihi, 12.12.2006.

<http://tr.wikipedia.org/wiki/Ki%C5%9Fi> Erişim Tarihi, 12.12.2006.